SES Ankara Şube Hatay Deprem Çalışmaları İzlenimleri

(2-11 Mart 2023)

ÖNSÖZ

1-11 MART tarihleri arasında KESK Kadın meclisinin 8 Mart programı kapsamında Hatay'a giden SES Ankara şubeden gönüllü kadın sağlık emekçileri Hatay Defne Çekmece Mahallesi'ndeki KESK Koordinasyon Merkezin 'de diğer illerden gelen kadınlar ile birlikte çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda KESK bütünlüğünde kadın meclisleri kararı doğrultusunda yürütülen çalışmaların yanında SES/TTB koordinasyonu ile de çalışmalara katılım sağlanmış olup 10 günlük çalışma yürütülmüştür.

Yürütülen çalışmalar ve gözlemler aşağıda yazılmıştır.

KOORDİNASYON MERKEZİ

Sevgi Parkı'ndan hızlı bir çıkışla geçilen Zeynel Abidin Türbesi'nde yeni yerleşke alanı oluşturulmuştur.

Psikiyatri, İBB Veterinerlik, Ağız Diş Sağlığı, kadın sağlık birimleri, Hatay Tabip Odası ve SES Hatay Şube konteynırları yer almaktadır.

Sabah dokuzda ekiplerin dağılması ile merkezdeki bütün malzeme, temizlik, boşalan su depolarının takibi, koordinasyon işleri saha sorumluları tarafından yürütülmektedir.

Gelecek ekiplerdeki sağlık emekçilerinin sayı meslek ve cinsiyetlerine göre planlanması, sahanın güvenliğini sağlamak, ekiplerin oluşturulması da görevleri arasındadır.

Her ekip akşam sekizde yapılan saha aktarım toplantısının sonunda çalışmalarını raporlaştırarak saha sorumlularına aktarmaktadır. Yine bu toplantılarda köylerin belirlenmesi yerel sağlık emekçileri ve saha dönüşü yapan ekiplerin tespitlerine göre yapılmaktadır. Köylerin büyüklüğü, gördüğü hasar, aldığı göç ve sağlık ve temel ihtiyaçlarının durumuna göre ziyaretler ve tekrarları organize edilmektedir.

Samandağ ekibinin oluşturulması ve görev dağılımı da gelen görevli listesi üzerinden saha koordinasyonu tarafından yapılmaktadır.

ECZANE/REVİR

Sevgi Parkı ve Kaymakamlık bahçesinde hizmet veren iki adet revir mevcuttur.

Kaymakamlık reviri uzun zamandır tek hekimle hizmet vermektedir. Konumu itibari ile hasta sayısının daha az olduğu bir yerdedir.

Sevgi Parkı'nda, en az bir hekimin muayene, küçük cerrahi işlemler yaptığı (dikiş atmak v.b.) , ilaç taleplerini organize ettiği bir sistemle ilerleyen eczane ve revir hizmetlerinin beraber verildiği birimde en az iki sağlık emekçisi de görev yapmaktadır. Günlük yaklaşık 100 hastaya hizmet verilen revirde her akşam sunumunda başvuran hastaların genel değerlendirmesi yapılarak salgın ihtimali olan hastalıklar; ishal, bit, uyuz tarama sonuçları, ihtiyaç duyulan miktarı az /fazla olan ilaçlar hakkında düzenli bilgi verilmektedir.

KADIN SAĞLIK BİRİMİ

Hijyen kitleri, kadın hastalıkları ilaçları, gebelik ve çocuk vitaminleri, bakım malzemeleri ve kısmı olarak ilaçları mevcuttur. Kısıtlıda olsa gelen her çeşit iç çamaşır bu birimden dağıtılmaktadır.

En az bir kadın sağlık emekçisi birimin düzeninden sorumlu olup, hijyen malzemelerini dağıtmakta ve kadınlara cinsel/üreme sağlık ve danışmanlık hizmetleri vermektedir.

GÖZLEM DEĞERLENDİRME

Hatay il sınırları içinde bir aydır yapılan çalışmalarla bazılarının birden fazla ziyaret edildiği düşünülürse 160'a yakın köy ve mahalle ziyaret edilmiştir. Kaldığımız sekiz günlük süre zarfında oluşturulan ekiplerle yaklaşık 30 köy ziyaret edilmiştir. Bu köylerin bazılarına tekrar gidilmiş, bazı köylere daha önceki ziyaretlerle tespit edilen nokta ziyaretler yapılmıştır.

18 gebe ve 14 yeni doğan tespiti yapılmış, gebe ve bebeklerin kontrol ve aşılarının geciktiği tespit edilmiş olup kayıtları tutularak sistem girişleri sağlanmıştır.

2 CP'li çocuk,1 zihinsel engelli, 2 ortopedik engelli, 1 hem ortopedik hem zihinsel engelli, demansa bağlı yatağa bağımlı iki yurttaş tespit edilmiştir. İhtiyaçlarının giderilmesi ve sosyal destek konusunda koordinasyon bilgilendirilmiştir.

Bu ziyaretlerde; sahada yaşam alanlarının uygunluğu, hijyen kitlerinin dağıtımı, ilaç dağıtımı, sağlık taraması koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında bilgilendirmeler(çevre temizliği, su klorlanması gibi),bulaşıcı hastalık bit uyuz taramaları yapılmıştır.

Engelli ve kronik hastaların tespiti yapılmış, ihtiyaçları tespit edilip çözülmeye çalışılmıştır.

Yaşam alanlarında çadır yerleşimleri çevre temizliği ve çadır içlerinin kontrolü yapılmış gıda, temiz suya erişim, tuvalet duş ihtiyaçlarını karşılayıp karşılayamadıkları gözlemlenmiştir.

Kadına yönelik şiddet taraması yapılmış, psiko-sosyal desteğe ihtiyaç duyan bireyler tespit edilerek psikiyatrist hekimlere ve psikologlara iletilmiştir.

DEĞERLENDİRME/ÖNERİLER

1. Yaptığımız gözlemlere göre depremin üzerinden bir aydan fazla zaman geçmesine rağmen barınma, tuvalet, banyo, temiz suya erişim problemi devam etmektedir. Şebeke suyunun güvenli olmaması nedeni ile paket su kullanımı devam etmekte olup her birim tarafından köy ve mahallerde su talebi olduğu tespit edilmiştir.
2. Yıkımın az olduğu yerlerde tuvalet ve banyo ihtiyaçları hızlıca evlerde gideriliyordu. Yıkımın olduğu daha dağlık alanlarda çadır mahalleler şeklinde 15-20 çadır öbekleri mevcuttu. Buralarda suya erişim çok kısıtlı tuvalet ve banyonun özellikle kadınlar için erişilmez durumda olduğu tespit edilmiştir
3. Bu olumsuz yaşam koşulları; yara enfeksiyonları, uyuz ve bitlenme gibi bulaşıcı hastalıkların artışına sebep olduğu gibi gastroinrestinal enfeksiyonların da artması riskini barındırmaktadır. Tetanos aşış temininde zaman zaman yaşanan aksamalar, şeker ve hipertansiyon gibi sürekli ilaç kullanımı gerektiren hastalıkların ilaçlarına ulaşılamaması, normal takip gerektiren gebe ve yeni doğan çocuk takibinin ve aşılarının yapılamaması, kanser hastalarının tedavilerinin aksaması gibi birçok sağlık problemi mevcuttur.
4. Şehir merkezinde yıkılan bina enkazlarının ıslatma yapılmadan, yerinde ayrıştırılmadan, üstü açık şekilde taşındığı tespit edilmiştir. Moloz dökme alanlarının tarım arazisi, çadır kentler gibi yaşam alanlarına yakın olması, çevreye yayılan asbest içeren toz bulutlarının başta solunum yolu hastalıkları olmak üzere toplum ve çevre sağlığını kısa ve uzun vadede etkileyen çok ciddi riskleri beraberinde getirmektedir. Halkın ve bölgedeki örgütlerinin bu kıyıma karşı eylem etkinliğe dahil edilmesi sağlık hakkının talebi açısından önemlidir.

5. En çok tespit edilen hastalıklar çocuklarda ÜSYE, çadır koşullarına bağlı olarak geliştiği düşünülen kas iskelet sistemi hastalıkları, kadınlarda ürogenital hastalıklar, bit ve uyuz vakalarıdır.
6. Psiko-sosyal desteğe ihtiyacın arttığı ve çadırlarda kadınlara yönelik şiddet şüphelerinde artış olduğu tespit edilmiştir. Beyan etmekten kaçınmaları bu durumu şüpheden öteye geçirmemek gibi görünse de önümüzdeki günlerde çok daha sıkı takip edilmesi gereken bir konudur.
7. Bölgede LGBTİ+ların sağlık sorunlarına dair bir çalışma yürütülememiştir. Bölgede çalışma yürüten kadın örgütleri ile yaptığımız görüşmelerde hayati endişelerinden dolayı beyan veremediklerini ve il dışına çıkmalarına aracı oldukları LGBTİ+ların gittikleri illerde ihtiyaçlarını takip ettiklerini belirttiler. Bulunduğumuz illerde LGBTİ örgütleri ile çalışma yürütmek önemli olacaktır.
8. Gelir kaynakları nerdeyse bitmiş olan bölge halkları için en azından ellerinde kalan ürünlerin satışını sağlamak amacı ile kooperatiflerin kadın örgütlülüğü üzerine çalışma yürüttüğü gözlemlenmiş olup KESK bileşenlerini, emek meslek örgütleri ve demokrasi güçlerini de kooperatifleşme üzerine yoğunlaşan bir çalışmaya hazırlamak uzun vadede kentin yeniden ayağa kalkması için çok önemli bir adım olacağı düşünülmektedir.

SONUÇ

Çok büyük bir coğrafyayı etkileyen depremin Hatay ilini yerle bir ettiği aşikardır. Bir ayın sonunda en temel yaşamsal ihtiyaçların hala giderilememiş olması, insan ve çevre sağlığının hiçe sayılması kentin yeniden inşasında başta sendikamız SES olmak üzere sağlık emek ve meslek örgütlerine sorumluluk yüklemektedir. İlk bir ayda can kurtarma, hayatta tutma, barınma ve gıda temin etme için dayanışma ile verilen çabalar artık ikinci bir sürece evrilmiştir. İklim koşulları ve yetersizlikler göz önüne alındığında salgın hastalık gerçeği hala en sıcak haliyle karşımızda durmaktadır. Bundan sonrası için halkın kendi sağlık hakkını talep eden koruyucu önleyici sağlığı geliştirme çabaları hızla hayata geçirilmelidir.

Bölgede resmi kurumlar tarafından yeni yeni verilmeye başlayan sağlık hizmeti halkın sağlık talebini karşılamaktan çok uzaktır. Hala bölgede çalışan görevlendirme ya da gönüllü gelen sağlık ve sosyal hizmet emekçilerinin başta gıda ve barınma ihtiyaçlarının karşılanmaması olmak üzere pek çok sorunla karşı karşıya bırakılmıştır.

SES/TTB Koordinasyonu bölgeye hakim bir çalışma yürütmektedir. Hem bölge halkları hem sağlık ve sosyal hizmet emekçileri için ilk başvurulan ve güven duyulan bir merkez olmuştur. Koordinasyonun sürekliliği önemlidir. Aynı zamanda bölgede sağlık hizmeti vermeye çalışan tüm bağımsız ya da örgütlü oluşumların ya da kişilerin bu koordinasyona bir şekilde dahil edilmesi sağlık hizmetinin bütünlüklü yürütülmesi açısından önemlidir.

Kamu sağlık ve sosyal hizmet kurumlarını da; bölgede bugüne kadar gönüllü çalışan tüm kurum, sendika, STÖ ve DKÖ'ler ile işbirliği içinde çalışmalara ve halkın yaralarını en hızlı ve etkin şekilde sarmaya davet ediyoruz.

SES Ankara Şube